

HUSVÉTI SZÁM
ÁRA 5 KORONA

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 55—40, József 68—88.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 180 K
Félévre 95 K. Negyedévre 50 K.
Egyes szám ára — — — 5 korona.

Budapest, 1922.

III. évfolyam. 16. szám.

Vasárnap, április 16.

Jézus sirbatétele.

(Festette a XVI. század egyik legnagyobb olasz művésze: Raffaello di Giovanni Santi; született 1487-ben, meghalt 1520-ban.)

Feltámadás ünnepén.

(y.) A szegénynek drága kincs a hit — mondja a költő — s valóban úgy van az nemcsak az egyének, hanem a nemzetek életében is, hogy minél szomorúbb a való, annál vágyóbb lélekkel menekülünk a hit szárnyai alá, a feljulás, a feltámadás, a jó és igaz diadalrajutásának örökzöld reményéhez. A törhetetlen remény fenséges diadalünnepe a húsvét, mert ekkor az új életre ébredő természet minden utolsó fűszálával bizonyítására siet a feltámadás eszméjének és nincs talán olyan kétségbeesett lélek, amelyet a ragyogó napsugár el nem töltene az isteni biztatás melegével.

Magyarország helyzete sohasem volt olyan sötét, mint most. A szolgaság és nyomorúság minden terhe rajtunk van. Noha csonka állapotunkban élni is képtelenek vagyunk, boldogulás sehogyan: mégis új meg új követelésekkel zaklatnak, melyekkel a menthetetlen züllésbe akarják beletaszítani szerencsétlen hazánkat. Pénzünk máris úgy leromlott, hogy életszükségleti cikkeinket se bírjuk megszerezni, az adó már alig elviselhető és adósságainknak még sincs fedezete; már csődben vagyunk és még mindig sülyedünk lefelé. S hogy a baj tökéletes legyen, egymással is meghasonlottunk; mikor a világ gyűlölete ostoroz bennünket, azért ragadunk botot, hogy a szenvedett keserűséget egymáson toroljuk meg. Lehet-e itt még jó reményleni?!

Igen, lehet!

Mi rendületlenül bizunk Magyarország feltámadásában épen Istenbe vetett hitünk erejénél fogva. Mert ha Magyarországon csak az emberi kéz alkotását tették volna tönkre, veszve volna az ügyünk. De nem emberi kéz emelte az ezeréves Magyarország határait körülölelő hegyeket, nem emberi alkotás folyórendszerünk és hazánk régi területének az acéllánc szemeiként összefüggő gazdasági egysége mind nem ember, hanem a természet műve volt. A természet törvényében pedig isteni akarat van. A természet törvényei védtek a mi ezeréves határainkat, isteni akarat örökdöött tehát létünk fölött; — és most ezt tépik szét gyarló emberi kezek. Nem lehet sikerülnie ennek a merényletnek, mert olyan hatalommal szállott szembe, amelyhez képest törpe minden emberi akarat.

Ime: ezért valljuk, hogy velünk van az Isten!

De magunknak is meg kell javulnunk, meg kell tértünk az isteni törvényekhez, mert züllött, civakodó nép számára nem terem babér. A gyűlölet tengerében fuldokoltunk hét hosszú éven át s még ma is meg van a lelkünk fertőzve. Vissza kell tértünk a szeretet tanának tiszta forrásához, csak innen meríthetünk türelmet, jószágot egymás iránt, vigaszt és hitet a jobb jövőhöz.

Most még a szenvedések keresztje nehezedik reánk, de lám a Megváltó teste is összeroskadt a kereszt sulya alatt, ám lelkének fenséges hitében felemelkedett és megmutatta nekünk az utat a halhatatlanság felé.

Budapest, április 15.

A bomba. Pokolgépes bombával robbantották föl a pesti demokraták klubját, hova épen Rassayt és Sándor Pált várták vendégül az előkelő terézvárosiak. Azt a hat gyárost, aki meghalt a robbanás következtében, őszintén sajnáljuk. Sajnáljuk ép úgy, mint azokat a szegény keresztényeket, akiket a kommunisták akkor gyilkoltak meg százával, mikor kormányon voltak. De az ellen felháborodással tiltakozunk, hogy Rassay

úr és a liberális újságok szemtelenül a keresztény földműves-irányzat és a hazafias magyar kormány szemébe vágják, mintha ők volnának felelősek a demokraták pusztulásáért. Nem is szólva arról, hogy az ilyen ígálgatás számba megy, durva bűn az ország ellen, mert Magyarországot feketítik be a külföld előtt, mintha itt hatóságilag gyilkolnának. Még merészebb a vörösök pártvezetőségének a nyilatkozata, mely «ezen bűncselekményt azon cselekmények egy láncszemének» jelenti ki, «melyek itt két és fél év óta elkövetettek». Jól jegyezzük meg: «két és fél év óta». Tehát szerintük előbb nem volt semmi bűncselekmény. Miért? Mert akkor kommunizmus volt. Már annyira mennek a vörös urak, hogy el akarják tussolni azt a sok ezer gyilkosságot, amit a kommün alatt elkövettek. Különséget tesznek. De van is. Akkor a (vörös) kormány követte el a bűncselekményeket, most pedig üldözi a kormány a bűncselekményeket!

Négyszázezer hold föld. Míg Mezőfy, Rassay, Drózy és Batthyányié csak szavakkal boldogítják a szegény népet, hogy rájuk szavazzanak, addig Bethlen István dolgozik és tetteivel bizonyítja, hogy a földművelő nép embere. Most már hiába járatják szájukat a népbolondítók akár vörös, akár 48-as köpenyegben, hogy az adózásban nincs progresszivitás, mert először is az ezer holdnál nagyobb birtokokra rótták ki a kormány a vagyonváltságot és pedig földben. A kis- és középbirtokosok búzáat fizetnek földjük után holdankint 36—40 kg-ot. Ezt is csak majd három év alatt. Ezzel szemben a nagybirtokosok földet kötelesek adni, ami sokkal több, mint a búza. E révén majd négyszázezer hold föld jut a kormány kezébe, melyet a Földbirtokrendező Bíróság útján a földre szorult földművelők közt fog parcellázni. Ennyivel is előbbre van a földreform. Bethlen ép ezért sietette a rendelet kiadását. De ebben gondoskodik a kormány több százmillió földreformáról is, melyből aztán a hadirokkantak és özvegyek segítségben részesülnek a földhözjutás körül. Így cselekszik Bethlen és a kiszagda-földművespárt s úgy kiabálnak amazok: a liberális urak és újságok. Képesek még Bethlen legtisztább szándékait is sárral dobálni. De a sár visszahull reájuk.

MI HÍR A POLITIKÁBAN?

A Keresztény Kiszagda-, Földműves- és Polgári párt intézőbizottsága most közölte a hivatalos jelöltek névsorát.

Eddig összesen 155 kerületben állítottak jelöltet, a többi kerület jelölésével legutóbbi ülésén foglalkozott az intézőbizottság és ugyanekkor elhatározta, hogy huszonkét kerületben egyelőre nem állít hivatalos jelöltet.

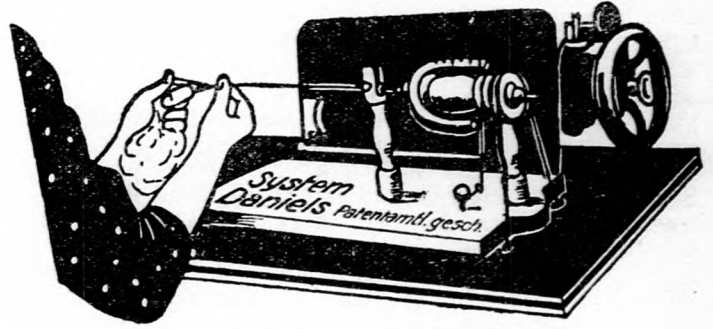
Az ezer holdnál nagyobb földvagyonváltság kirovásáról szóló pénzügyminiszteri rendeletet a kormány a kiszagdapárt tagjainak kívánásához képest a legutóbbi minisztertanácson módosította. Ez a módosítás lehetővé teszi, hogy

nagy földbirtokpolitikai alap

létesüljön, amelyből a hadisújtottak, a hadirokkantak, hadi-özvegyek és hadiárva méltányos elbánást érdemlő esetekben a földvételár fizetése körül kedvezményben részesüljenek. Az ezer holdnál csak néhány száz holddal nagyobb földbirtokokra nem az egész váltságot rójják ki földben, hanem a birtokos a váltság egyrészét búzában fizetheti abban az esetben, ha háromnál több gyermeke van és ha a földbirtok nem háborús szerzemény. A kedvezménynek további feltétele még az is, hogy az ilyen birtok több községben legyen szétszóva. Ez a kedvezmény különben csak az ezerkétszáz holdig terjedő birtokokra vonatkozik és ezen a révén csak két-háromezer hold mentesül a földváltság alól.

A földbirtokrendező bíróságnak nemcsak az úgynevezett váltásföldök állnak a rendelkezésére, mert a földreformtörvény alapján *szabad keze van más nagybirtokok és birtokrészeket kisajátítására is*. A kormány a maga részéről a szóbanforgó rendelet kibocsátásával azt célozta, hogy a földreformot minél gyorsabban hajtsák végre.

Az ántánt jóvátételi bizottsága Magyarországtól sürgős előlegként *huszonnyolcezer darab élő állat kiszolgáltatását igényelte*. Ennek az állománynak a kiszolgáltatása végzetes következménnyel járna az egész magyar közgazdasági életre. Ezért a kormány a jóvátételi bizottsághoz jegyzéket intézett, amelyben kijelentette, hogy az *élő állatban reánk rótt jóvátételt nem tudjuk teljesíteni* és csak akkor vállaljuk a követelés végrehajtását, ha az ántánt kölcsönt ad.

2. ábra. Varrógépre szerelhető fonókészülék.

MEZŐGAZDASÁG

Hogyan lenne vége ruhainségünknek?

Irla: Gyárfás Józsefné.

A szükség a falu népével elővettette a régi porlepte rokkát. A gyáripartól megölt takácsmesterség kezd újból fellendülni. Oly határookban is, ahol évtizedek óta már nem természetiek, ismét láthatni kender- és lenvetéseket. De ezek rostja csak vásznat ad, hol van még a többi ruhanemű? Pedig de elkelve az utóbbi is, mert manapság, aki nincs igen jó móddal megáldva, bizony rongyosan jár, vagy az utolsó ünneplőjét nyüvi.

Pedig nem volna ez így, ha mint a kender és lent, a gyapjút is házilag dolgoznók fel. Földrésztünknek, Európának tőlünk nyugatra fekvő országaiban: Belgiumban, Északfranciaországban stb., újabban különösen a németeknél egész vidékek vannak, hol a kisemberek egy-két birkájuk gyapjújából kötött, illetve horgolt harisnyákban, kendőkben, sapkákban, kabátokban stb. és a magukszötte posztóból varrott ruhákban járnak. És ez a házi szötte nem talán durva daróc, hanem igazi *posztó!* Ha nem is a legfinomabb fajta, de jó tartós és meleg, akárki is elviseli szívesen, mert van olyan szép, nagy városi ember sem vall vele szégyent.

Nálunk a kisember kecskét tart, a fenti vidékeken pedig a *friz-juh*ot karolták fel. Ha gyapjája finomságra nem is elsőrendű, de maga a friz-juh igénytelen; csak sok friss levegőt, szabadban való mozgást kíván télen is. Azonkívül, hogy értékesebb a gyapjája, előnye még a mi rackánkkal szemben, hogy gyorsabban fejlődik, már az első évben ellik; ellése átlag két bányá, évi tejhozama legalább 200–300 liter, sőt a legjobb anyabirkák hazájukban 1000 liternél is több tejet adnak egy esztendőben. A mi rackánkból még jó, ha egy évben 40–50 litert fejnek ki; azonkívül csak egyet ellik! A magyaróvári *m. kir. gazdasági akadémia* gazdaságában már évek óta sikerrel tenyésztik a friz-juhot, mint a *kassai gazdasági akadémia*n is. Csak érteni kell hozzá, akkor sikerrel tenyészthető.

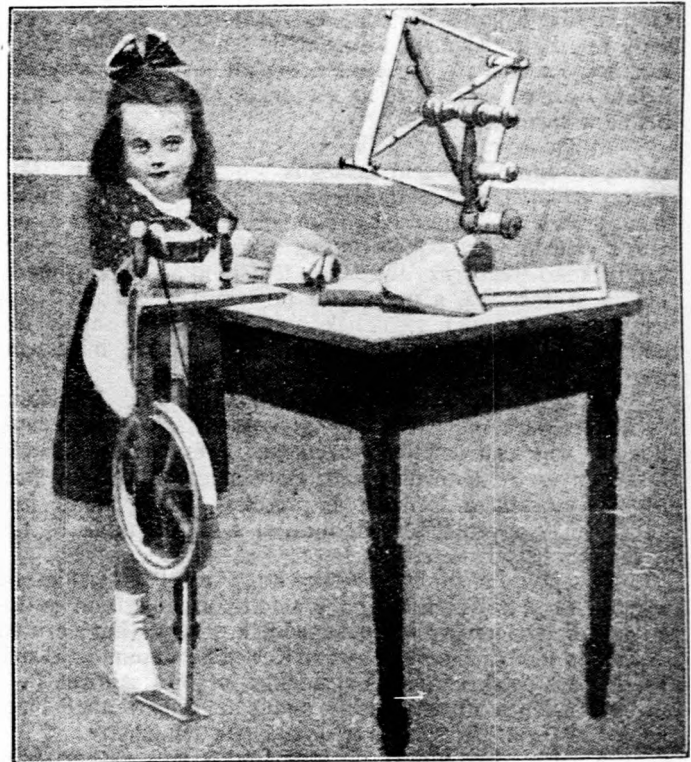

1. ábra. A gyapjú szétfeszülése kézi gerebennel.

(1. Gyapjú eredeti mosott állapotban. 2. A gereben használatban. 3. A gyapjúsálak a gereben fogai között. 4. Orsó a megfont gyapjufonállal.)

A fent említett országokban azután a vidéki lakosság a juhairól nyirt gyapjút házilag egyszerű módon megmossa és megtisztítja. Ha nem akarja a gyapjút természetes színében feldolgozni, van arra festék, mellyel megadhatja neki a kívánt színt. Azután a fonás megkönnyítésére a gyapjút *kézi gerebennel* (1. ábra) szétfésüli és rendes rokkán fonallá fonja. Az élelmes német gyárosok a mieinkkel körülbelül egyforma rokkákon kívül gyártanak a fonáshoz egyszerűbb és kisebb készülékeket is. Ilyen a *varrógépre szerelhető fonókészülék* (2. ábra), továbbá a «Pók»-nak nevezett kis rokka, mely asztalra felszólítható (3. ábra). Előnye, hogy rajta fonva, a könyököket az asztalon lehet nyugtatni, tehát nem fárasztó a vele való munka. Gyermekek is elhajthatja. A nyert fonalat vagy felkötik, esetleg felhorgolják mindenféle ruhaneműnek, vagy összeállnak és hozatnak kis helyet elfoglaló, könnyen kezelhető *házi szövőszéket* (4. ábra). Az újabb német házi szövőszékeken pár heti gyakorlat után óránként fél méter posztót szőnek 110 cm. szélességben.

De nemcsak posztót lehet rajtuk szőni, hanem kender- és lenszövére is valók. Velük tehát minden elkészíthető, amire ilyenekből házban és gazdaságban csak szükség van: vászon, törülköző, ágyhuzat, abrosz, függöny, ruhaszövet, mindenféle takaró és pokróc, jó erős zsák, heveder stb.

3. ábra. «A pók» nevű kis német rokka; mellette az asztalon kis motola.

Persze mind ebbe bele kell tanulni. Németországban külön tanítónők vannak, kik faluról-falura járva megtanítják a népet szőni-fonni és a hozzávaló felszerelés beszerzésében segítségére vannak.

Nálunk pedig, ami a gyapjú házi feldolgozását illeti, semmi sincsen! Mi a gyapjunkt kétharmadát eladjuk a külföldnek és jó drágán vásároljuk vissza silány posztóban. Semmi gyapjút sem kellene kiengednünk, mind itthon kellene feldolgoznunk. Ha nem megy gyárakkal, meg kell teremteni a házi ipart!

De mi csak beszélünk, politizálunk, torzsalkodunk, szidjuk az állapotokat és azalatt leszakad a ruha rólunk! A német nép pedig dolgozik és segít magán! Nem tanulhatók ezt el tőle? Mert ha valaha, úgy ma igaz a régi magyar mondás: «Segíts magadon és megsegít az Isten is!»

Néhány szó a sajt készítésről.

Irta: Schandl József dr.

A tej nehezen szállítható és romlékony, mert sok benne a különben tápanyagot nem képviselő víz. Az ember a sajtgyártással azt akarta elérni, hogy a tej tápláló anyagait a tejből kiemelje s így ezeket könnyebben szállíthatóvá és eltarthatóvá tegye. A kiemelést olyképp éri el, hogy megalkalmazza a tejet. Az alvadék képződik a sajtanyagból, de magába zárja az alvadék a tejből uszott zsírgolyócskákat is. Majd kimeri az alvadékokat, formálja, sózza, érleli. A savóban csak a kevésbé értékes tejcukor marad vissza.

Sajt készítésre a főlestej, a forralt, erősen vizezett, a megsavanyodott vagy piszkosan kezelt (beszenyezett) tej nem alkalmas. A sajtosnak a tej megválasztásánál annál kényesebbnek kell lenni, minél tovább érlelődik majd a készítenő sajt. Ezért kemény sajtok készítésére esetleg bizonyos tej már nem alkalmas, de puhasajtokat még lehet belőle gyártani.

A feldolgozásra kerülő tejet a sajtos a «sajtüstben» melegíti a készítenő sajt félesége szerint 20–40° C-ra. Keménysajtok készítésénél erősebben, puhasajtoknál gyengébben melegítik fel a tejet.

Most «ojtó»-t kever hozzá. Ennek az anyagnak, mely a szopós állatok gyomorfalából készül s amelyet fehér por vagy folyadék alakjában vásárolni is lehet, az a képessége van, hogy a tejet rövid 1/2–3 óra alatt — megsavanyodás nélkül — megalkalmazza és az alvadékokat összezsugorítja, azaz belőle a savót kipréseli.

Mikor az alvadék kellő keménységét és összeállóságát elérte, a sajtos megfelelő eszközök segítségével (sajtkard, sajt-hárfa, sajtlapát, alvadéktörő) eldarabolja azt, hogy a fölös mennyiségű savó kiszivároghason belőle. A felaprítás mérve ismét változó — a sajt féleség szerint. Egyes francia csemege-sajtok készítésekor az alvadékokat feldarabolás nélkül merik bele a sajtformába, a puhasajtok (téglasajt) készítésekor ököl vagy diónagyságúra vagdalják szét, a kemény sajtok (pl. emmenthali) alvadékát pedig igen apró (borsó, búzaszem) rögökre aprítják.

Az alvadékokat a sajtos a sajtruha segítségével kihalássza és a féleségnek megfelelő nagyságú, alakú sajtformába teszi, hol pár nap alatt kellőleg összeülepedik és tömör, állandó formát nyer. A tömörülés siettetésére a legtöbb sajtot préselni is szokták. A formálás és préselés alatt gyakran forgatják, hogy egyenletesen oszoljon el a savó bennük és így egyenletes legyen az érés.

A sajtokat szőni is szokták, hogy ezzel is tartósabbá tegyék, hogy ízet javítsák, hogy a fölös savót ezuton is kivonják, hogy kemény kéreg képződjék s végül, hogy ezuton az érlelés tempóját szabályozzák. Kevésbé finom sajtoknál 1–5% sót belekevernek az alvadékba, a jobb sajtokat 1–4 napig sós lében fürdetik, vagy pedig az érlelés alatt bizonyos időközönként száraz sőt dörzsölnek felületükre.

A sajt készítés utolsó, de igen fontos művelete az érlelés. Ezalatt a sajtok a féleség szerint eltérő (6–20° C), de állandó hőmérsékű, kellő páratartalmú (75–90%) tiszta levegővel bíró helyiségben, nagyobbára pincékben fekszenek.

A sajtanyagba észrevétlenül is bekeveredett baktériumok erjesztőgombák és penészgombák hatására ezalatt a tejcukor tejsavvá, alkohollá, tejsavas mésszé, tejsavas ammoniákká alakul át és a fehérjéből vízben oldható és legváltozatosabb ízű egyéb vegyületek keletkeznek. Így lesz a fehér színű, íztelen, turószerű masszából sárgás, vékony rétegben majdnem áttetsző, a legváltozatosabb íz — és zamatanyagokat tartalmazó — sajt.

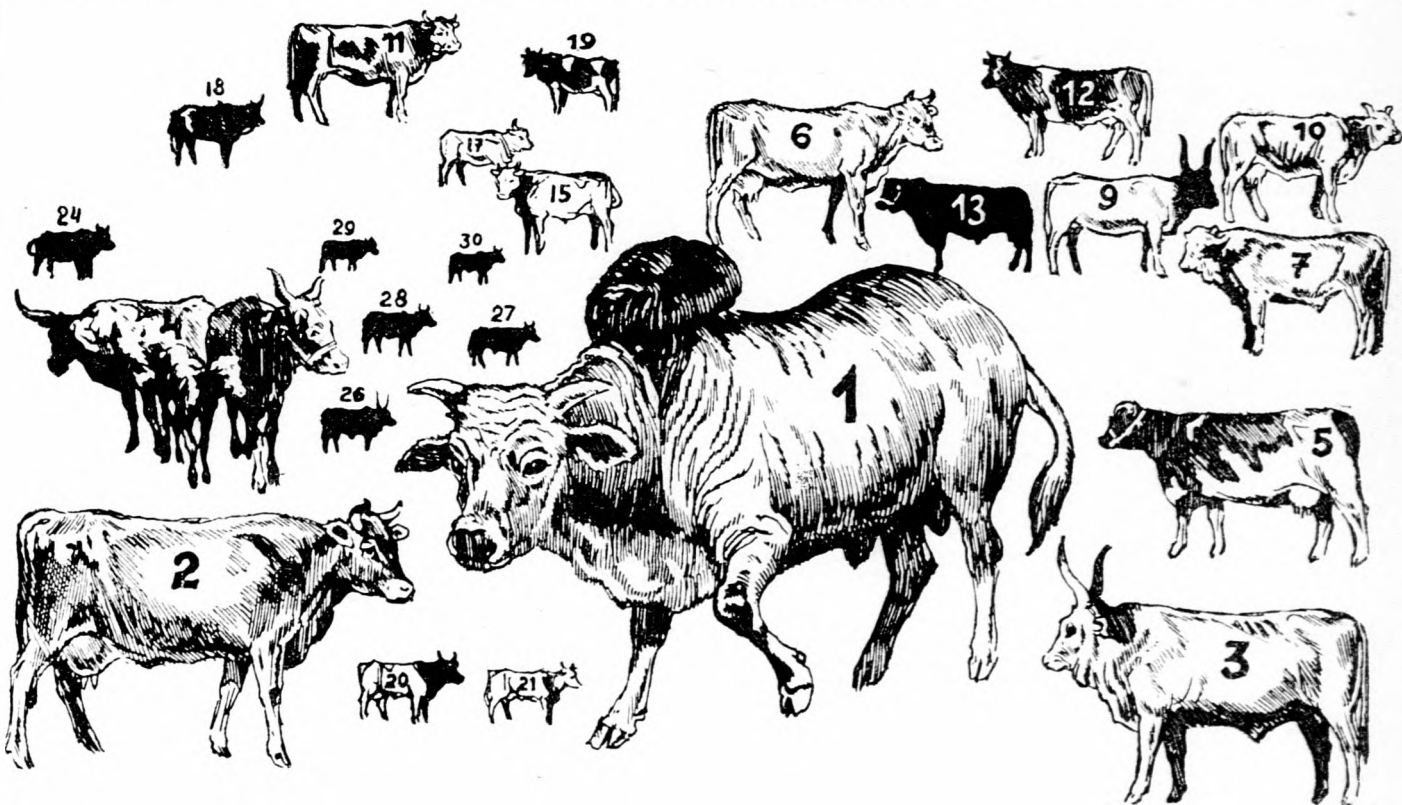
Ez a sajtgyártás menete — dióhéjba foglalva. Sikeres munkát azonban csak az végezhet a sajtkonyhában, ki már hosszas gyakorlat útján bő tapasztalatokra tett szert. A sajtgyártásnál érvényes leginkább a jelmondat: gyakorlat teszi a mestert!

Palánták ültetése. Mielőtt a melegágyból vagy hidegágyból a palántákat kiszednők, locsoljuk meg alaposan talaját, mert a laza földből a finom hajszálgökök szakadása nélkül kiemelhető a gyökérzet. Minél több hajszálgökört mentünk meg így, annál biztosabb a megeredés, mert új helyén a gyökér annál korábban tud elegendő nedvességet felszívni a talajból. A rövid, de vastok szárral bíró, egészséges, élénk zöld levelekkel bíró, sértetlen, buja gyökérzetű palánta érdemi csak meg a kiültetést. Lehetőleg borús időt válasszunk az ültetésre. Erős napfényben a palánták ellankadnak, sőt elhervadnak, mert leveleik igen sok vizet párologtatnak el, melyet a gyökérzet még pótolni nem tud. A palánták helyét sorhúzó gereblyével vagy egy olyan zsinórral jelöljük meg, melyre a növények távolában színes szalagdarabok vannak kötve. A gyökér számára ültetőfával csináljunk lyukat s a gyökér behelyezése után jól nyomjuk hozzá a talajt, hogy a gyökerek ne levegőben, illetőleg egy üregben lógjanak, hanem talajszemcsék vegyék körül s ezek jól hozzájuk simuljanak. Biztonság kedvéért vízzel a tövüket alaposan meg kell öntözni, hogy a vízáram kitöltse a magával vitt iszappal azokat a kisebb üreket is, melyek még a gyökerek mentén maradtak.

Védekezés a gyümölcsfák gombabetegségei ellen. Ha a cseresznye, szilva, barack, alma vagy körte a fán összeaszalódik, ha a szilván és őszibarackon a levelek összesodródznak, ha a leveleket lisztharmatszerű bevonat lepi el, küldjünk belőlük pár darabot vagy egy kis beteg gallyat a m. kir. növénykörtani állomásnak (Budapest, Debrői-út 15.), honnan ingyen küldenek felvilágosítást a betegség neme és a védekezési módját illetően.

4. ábra. Német házi szövőszék.

A fenti ábrák tájékoztatnak arról, hogy a világháború kezdetén mekkora volt a fontosabb államok szarvasmarhaállománya. A szarvasmarha alakja nagyobb vagy kisebb aszerint, amint az ábrára írt szám jelez, több vagy kevesebb a szarvasmarha. Az alábbi táblázatban olvashatók a pontos számadatok:

1	Brit-India	121.611,598	7	Ausztria	9.159,901	17	Svédország	2.747,526	27	Európai Törökország	1.471,801
2	Egyesült Államok	57.959,000	9	Magyarország	7.318,281	18	Románia	2.588,526	28	Svájc	1.443,371
3	Oroszország	37.343,075	10	Nagybritannia	7.114,264	19	Dánia	2.253,982	29	Japán	1.384,183
4	Argentína	29.116,625	11	Canada	7.086,600	20	Bulgária	2.172,405	30	Bosznia	1.309,922
5	Németország	20.630,544	12	Olaszország	6.198,861	21	Hollandia... ..	2.026,943			
6	Franciaország	14.532,030	13	Mexikó... ..	5.142,457	24	Belgium	1.856,833			
			15	Irország	4.711,720	26	Finnország	1.522,028			

Magas- vagy alacsonytrzsű fát ültessünk? Az újabban divatos, alacsonytrzsű, bokornagságú gyümölcsfáknak több elvitathatatlan előnyük van. A legkisebb talajfelületeket (így kis kerteket, udvarszögleteket stb.) is ki lehet velük használni; lombozatuk szegényes, miért is viharoktól nem szenvednek s árnyékot alig adnak, tehát egyéb növények (konyhakerti vetemények) közelségüket nem sínylik meg; alacsony voltak miatt könnyen ápolhatók: a fagytól való védelem, a hernyófészkek leszedése, a korona metszése könnyebben és alaposabban eszközölhető náluk, mint a magastörzsűeknél; ezen gondosabb ápolás és ama körülmény, hogy ritka lombozatukon át a napfény eléri a gyümölcsöt, magával hozza azt, hogy róluk zamatosabb és értékesebb, tartósabb gyümölcsöt lehet szedni. Végre nem kicsinylendő előnyük az, hogy korábban teremnek. Ezzel szemben hátrányuk, hogy rövidebb életűek szoktak lenni. Konyhakertben, díszkertekben ezek állják meg legjobban a helyüket. Ellenben nagyobb udvarokba, utak mentére, legelőre magastörzsű fát célszerű ültetni, hogy a közlekedésre a fák zavarólag ne hassanak. Kereskedelmi gyümölcsösökbe egyenesen: a magastörzsűek közé alacsonytrzsűiket is szoktak ültetni, hogy emezek teremjenek és jóvedelmet biztosítsanak addig, míg amazok gyümölcsöt kezdenek hozni.

Mióta háziállat a szarvasmarha? Tudvalevőleg az ember háziállatait úgy nyerte, hogy vad fajokat szelídített meg bizonyos utakon-módokon. A szarvasmarha vad ősei az indiai banteng és az európai őstulok voltak. Ez utóbbi már kihalt; az utolsó őstuloktehén 1627-ben egy vadorzónak esett áldozatául Lengyelországban. A természetbúvárok tanulmányai szerint Turkesztánban és Indiában Kr. e. 7500—8000 évvel már a szarvasmarha meg volt szelídítve. Kínai följegyzésekből is úgy tudjuk, hogy Kr. e. 6000 évvel ott már ápolták a szelíd marhát. A Kr. e. 1000—2000 évvel Ázsiából Európába özönlő bronzkorbéli műveltségű népek mind hoztak magukkal szelídített tulkokat.

A rokontenyésztés káros következményei. Csak a különösen erős szervezettű, edzetten felnevelt rokonok párosítása szokott jó eredménnyel járn. Egyébként a legtöbb esetben az újszülöttek már kisebb születési súllyal jönnek a világra, vagy vakon, süketen, sőt halva születnek; mások az ivadékok életereje csökkent s alig szopnak, csak fejük nő, míg végre minden különös kórok nélkül elsorvadnak. Az életbenmaradottak közül többenél a csontok elvékonyodását és elpuhulását tapasztalták (sertéseknél mopsz-fej). A szalagok és inak sok rokontenyésztési származéknál acélosságukból engednek s így a tőgy csüngő lesz (kecske), a csüdök medvetalpúságot mutatnak. A bőr vékony, finom, rugalmatlan, a szőrzet ritka lesz. A bőrből eltűnik a festanyag; így a mongolica malacok orra keselyű lesz, a magyar marha füleiből eltűnnek a fekete pamacszőrök. A szervezet ellenállóképesége csökken. Gyakoribbak lesznek a betegségek náluk és nagyobb százalék hullik el bármely fertőző betegség következtében. A hímek nemzési vágya és termékenysége csökken. A nőstények meddők maradnak vagy kevés ivadékok hoznak a világra.

A takarmány befolyása a vajra. Régi tapasztalat, hogy a takarmány befolyással van a vaj keménységére, illatára és színére. Így köztudatban van, hogy szilárdabb lesz a vaj, ha a takarmányadagban nagyobb mennyiségben van képviselő szalma, répa, répafej, répaszelet, burgonya, hüvelyes magvak. A vaj illata is csökken, ha teheneinkkel sok szalmát, répafejet és lóbabot etetünk fel. Kesernyűs vajat nyernek sok konkoly, dohos darafélék fel-etetése után, míg kihűlt szeszmosléktól és romlott repcepogácsától csípős, avas, halizű lesz a vaj. Ezzel szemben sok kerek-, karórépa, zöld repce feletetése után a répaíz lép fel. Kellemes dióíz, illetőleg mogyoróíz okoz a kókuszdiópogácsa Szinjavító: a sárgarépa és levelei, bármiféle zöldtakarmány. Ezzel szemben a téli takarmányok után származó vaj hijjával van a tetszetős sárga-színnek.

Nyalókór. Ha az állat a piszkos tárgyakat, trágyát, földet, falat, bőr- vagy ruhadarabokat előszeretettel nyaldosa, ez annak a jele, hogy takarmányában kevés ásványi anyaghoz jut. Nagyobb baj megakadályozására vagy legelőre kell hajtani a jószágot vagy zöldtakarmánnyal etetni, esetleg takarmányához konyhasón kívül krépatort vagy praecipitált foszforsavas meszet keverni.

A lomblevelek életműködése. A növények leveleinek hivatása az, hogy vizet párologtassanak el és szén-savat, valamint oxigént vegyenek fel a levegőből. A levél útján tehát nedvesség vész el a növényből. E körülmény szívó erőként hat és arra készíti a szarát és ez ismét a gyökereket, hogy a talajból vizet szívjanak fel. Az így felszívott nedvességgel jutnak a növénybe az éltető tápsók és ezen nedváramlás útján húzódnak tova a tápnedvek a növény szövetében. A levelek tehát a növényekben a szívet pótolják. A párologtatás útján le is hűl a növény és ezáltal meg lesz akadályozva az esetleg elhalásra vezető túlságos felmelegedés. Ha a gyökerek nem tudnak annyi vizet felszívni, mint amennyit a levelek elpárologtattak, mert vagy száraz a talaj, vagy túlmeleg és száraz a levegő, akkor a levelekben a feszültség csökken s így ellankadnak. A levelek a levegőből felvett szén-savat keményítővé alakítják, ha elég napfény, víz és elég meleg áll a növénynek rendelkezésére. Ezután tehát a levél a bél szerepét tölti be. De a növények lélegzenek is, azaz oxigént is vesznek fel a levegőből, ugyancsak a levelek útján. A levél tehát a tüdő munkáját is végzi a növényi szervezetben.

TANÁCSADÓ

Névtelen levelekre nem válaszolunk. Kérjük, hogy olvasóink leveleire írják rá, hogy a Vasárnap szerkesztőségének szánják. Aki levélben óhajtja a feleletet, válaszbélyegért, borítékért és levélpapírrért öt koronát mellékeljen leveléhez.

Kérdés. 1921 április 20-án egy üzlethelyiséget béreltem évi 2000 K-ért. Emelés esetén mennyivel lehet felemelni a bért? (K. J. 3748 sz. előfizető) — **Felelet.** A fennálló lakásügyi rendeletek az üzlethelyiségekre nézve az emelés mérvét összegszerűleg nem határozzák meg, csak annyit mondanak ki, hogy amennyiben a bérbeadó a helyi viszonyok szerint a bért alacsonyabbnak találja, úgy kérheti a bér megállapítását az illetékes lakásügyi hatóságtól.

Kérdés. Köteles-e félreem a 6 hónapi katonai szolgálatnak eleget tenni? (Egy olvasó) — **Felelet.** Igen.

Kérdés. Hogyan juthatnék ki Amerikába — pénz nélkül? — (8582. sz. előfizető) — **Felelet.** Ezt — mi sem tudjuk.

Kérdés. Egy darab földet eladtunk, de arra nem egyeztünk meg, hogy az eladó, vagy a vevő fizeti-e a vagyonváltást? Kinek kell most megfizetni? (Türje) — **Felelet.** Hogy ki fizeti a vagyonváltást, ez attól függ, hogy az adásvételi szerződést mult év szeptember 7-ike előtt, vagy azután kötötték-e meg.

Kérdés. Köteles vagyok-e az alispán hívására bevonulni? (Győrasszonyfa) — **Felelet.** Igen. Mindenkinek engedelmességre kell a hatóság intézkedéseinek, de amennyiben az jogellenes, jogorvoslatlalt élhet.

Kérdés. Öt hétig voltam a harctéren, 9 hónapot töltöttem hadifogságnan és 10 hold földem van. Megillet-e engem is a 2/3-ad kedvezmény? (Pusztacsó) — **Felelet.** Minthogy összesen egy évi frontszolgálat és ezzel egy tekintet alá eső hadifogság időtartama egy évnél kisebb, a kedvezményre nem tarthat igényt.

Kérdés. 1. Tizenöt éves vagyok. Kaphatok-e fegyverviselési engedélyt? 2. Egy 6 mm. kaliberű Mauser-rendszerű főbért hol kapható? (Fajsz.) — **Felelet.** 1. Fegyverviselési engedélyt csak az kaphatja meg, aki a 18. életévét már betöltötte. 2. Több céget ajánlhatunk: Mravkó József IV., Károly-körút 9, Zubek Bertalan és társa, IV., Múzeum-körút 29, Novotny J. IV., Váci-utca 28.

Kérdés. A Vasárnap 13. számában között egyik képen látható Galitzyn hercegnek mi a teljes neve és hol lakik? (Kereskedő) — **Felelet.** Galitzyn Dimitrij herceg, Budapest, I., Gellért-szálló.

Kérdés. Mi az ára 1 kg. juhbőrnek, hol szereshető be kisebb mennyiség? (Sz. J. Bélapátfalva) — **Felelet.** 1 kg. juhbőr ára április 8-iki jegyzések szerint Budapesten 85—90 korona volt. Legolcsóbban juhvágással foglalkozó mészárosnál szereshető be.

Kérdés. Hadsegítési és népiöléti célra kibocsátott Új Vöröskereszt sorsjegyeim nyertek-e? (V. J., Szentes.) — **Felelet.** Nem.

Kérdés. 1918. márc. 1-én eladtam boromat egy borkereskedőnek aki kötelezte magát, hogy egy hónapon belül el fogja szállítani. Azonban nem vitte el. A tanácsköztársaság ideje alatt mivel a pecsétet felbontani nem mertem, a bor elromlott. Követelheti-e vissza foglalóját? (B. J.) — **Felelet.** Nem. Mert a foglalót a szerződés biztosítása és megkötése jeléül adják és épen a vevő volt az, aki az adásvételi szerződést nem tartotta meg azáltal, hogy a bort a kikötött idő alatt nem szállította el. Sőt ön követelhet a vevőtől kártérítést.

Kérdés. 1. Törött porcellán értékesíthető-e? 2. Hol van erdészeti, illetve erdőőri szakiskola és hány elemi osztály elvégzése szükséges a feltételekhez? (Sz. J.) — **Felelet.** 1. Törött porcellán nem értékesíthető. 2. Erdőőri szakiskola van Tatán, a felvételhez 6 elemi elvégzése és legalább egy évi gyakorlat szükséges.

Kérdés. 1. Községünkben levő tejszarnok nem fizeti a szerződésben kikötött árakat. Lehet-e erre kényszeríteni? 2. Tejhamisításért elítélt fellebbezhető-e? (Érdeklődő) — **Felelet.** 1. A szerződésben kikötött árak fizetésére a tejszarnok törvényes úton kényszeríthető. 2. Tejhamisításért elítélt egyén fellebbezhető az ítélet ellen s ha az illető be tudja bizonyítani ártatlanságát, fel is fogják menteni.

Kérdés. 1. Csépléshez szén hol szereshető be? Az O. F. B.-hez kérvényünket már beadtuk és a bíróság még nem szált ki községünkben. Mi tévők legyünk? (T. I.) — **Felelet.** 1. Cséplési szén engedélyzése és kiutalása tárgyában — ha magyar szén akarnak — forduljanak a Szénbizottsághoz (Budapest, VII., Erzsébet-körút 41.). Külföldi (porosz) szén beszerezhető a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (Budapest, V., Alkotmány-utca 24.) 2. Az O. F. B.-hez beadott kérvény miatt ne nyugtalankodjanak. Azokat a beadás sorrendje szerint intézik el.

Kérdés. Öt hold földet vettem haszonbérbe, amelynek felét a tulajdonos eladta. De a vevő nem tudja, hogy melyiket vette meg. Köteles vagyok-e az egészet átadni? (N. G.) — **Felelet.** Nem. A másik felét is csak a gazdasági év végére és csak azon esetben, ha a haszonbérleti szerződés nincs telekkönyvileg bekebelezve. De az előbbi tulajdonos ellen kártérítési igénye van, ha több évre lett bérbeadva az ingatlan.

Kérdés. 1. Dívatalap hol szereshető be? 2. Édesapám még 1914-ben a szerb harctéren elhunyt, anyám nyugdíját nem kap. Hova forduljon? (Ny. L.) — **Felelet.** 1. «Budapesti Bazar» című dívatalap kiadóhivatala Budapest, VIII., Baross-utca 22. szám alatt van. Egyes szám ára 42 korona. 2. A járási székhelyen levő Népgondozó Ki- rendeltséghez forduljon.

Kérdés. 1. Csillag fűrtmagot hol vehetek? 2. Hol a Schunda-féle hangszergyár? 3. Lehet-e két leányt feleségül venni? (Új előfizető, I. T. J.) — **Felelet.** 1. Magyar Mezőgazdák Szövetkezete. (Budapest, V., Alkotmány-utca 29.) 100 kg. ára 280 korona. 2. Schunda V. J. hangszergyár Budapest, Magyar-utca 18. szám alatt van. 3. A magyar törvények tiltják és büntetik a kétnejűséget.

Kérdés. Használt magyar bélyeget érdemes-e gyűjteni és mennyit adnak érte? (L. J. tanuló) — **Felelet.** Jelenleg használt 1, 2, 250 koronás bélyegért a névérték 8%-át, a többi értékért a névérték 10%-át fizetik. Az 50 és 100 koronás bélyegért többet fizetnek. A bélyegeknél kifogástalannak kell lenni és legalább 1000 korona névértékű bélyeget váltanak be. A Magyar Bélyeg-áruháza Budapest, IV., Gerlóczy-utca 11. szám alatt van.

Kérdés. Kis házamat, míg én katona voltam, feleségem kénytelen volt eladni. Mivel a vevőnek nincs szüksége rá, visszaváltatom-e a vételár ellenében? (V. S.) — **Felelet.** Nem. A földreform-törvény csak a mezőgazdasági ingatlanok visszaváltására ad módot, ha bizonyos feltételek fennforognak.

Kérdés. 1. Korlátolt italmérsi engedélyt kaptam. Lehetséges-e kugli-pályát felállítanom és italt kiadnom? 2. Debreceben kéne menni... című szindarabot hol szereshető be? (Cs. Gy., Fegyvernek) — **Felelet.** 1. Kugli-pálya felállítása független az italmérsi engedélytől, illetve jogtól. Az engedély korlátain belül természetesen mérhet italt. 2. A szindarab szövege csak kéziratban van meg, ezért nem kapható. A szindarab ének- és zeneszámai két füzetben kaphatók 220 koronáért, amelyhez még a postaköltség járul, kiadóhivatalunkban.

Kérdés. Házasságkötésünk előtt azt ígérte feleségem, hogy ha kifizetem a házon levő adósságot, a ház felét rám iratja. Az adósságot kifizettem, de a feleségem nem akarja ígértét beváltani. Követelhetem-e azt, hogy a feleségem rám irassa a ház felének tulajdonjogát? (Előfizető) — **Felelet.** Nem. Jegyesek és házastársak közötti ajándékozás csak akkor érvényes, ha azt közjegyző előtt kötötték. A felesége helyett kifizetett összeget azonban vissza-követelheti.

ELSŐ = BEVEGZŐ = KLASSON B. MAGYAR DILLIGZÓ = GYAR. Bélyegzők, pecsétnyomók, számzóok. Égetővasak állatok és gazd. eszk. jelzésére, Zsák-, birka- és sertés-jelzők. Erdész-balták és jelző-szerszámok. Czim-, kocsi-, tilalom-, útjelző-, ajtó- és házszám-táblák. Telefon-, Bővített tárcsák, TIMBRA Budapesti VESZŐKI MŰINTÉZET, MECHANIKAI GÉPÁRU, VAS- ÉS FÉMONTGŐE. Budapest, VIII., FUTÓ-UTCA 7.

A VASÁRNAP HARMADIK PÁLYÁZATA.

A „Vasárnap“ főnállása óta már két pályázatot hirdetett olvasói számára. Mindkettőnek nagy sikere azt bizonyította, hogy olvasóink osztatlan örömmel fogadják a pályázatok kiírását és szívvel-lélekkel vesznek részt a nemes versenyben. Ez a körülmény arra indított bennünket, hogy pályázatainkat állandósítsuk és bizonyos időközökben újabb és újabb munkálkodásra serkentsük olvasóinkat. Húsvéti ajándékkul a következő pályázatokat hirdetjük olvasóinknak:

1. Pályázat felnőttek számára:

Mit tart az új törvényhozás legsürgősebb teendőinek?

Az ország választások előtt áll. A „Vasárnap“ nem politizál, nem is óhajt egyetlen politikai pártot szolgálni; bizonyos azonban, hogy az volna a legkívánatosabb, ha az ország minden választója olyan jelöltre adná szavazatát, aki eszmekörében, gondolatvilágában a nép érdekeit tartja szem előtt. A pályázóknak tehát röviden arra kell felelni, hogy az ország mai súlyos helyzetében mi volna az új nemzetgyűlés legcélravezetőbb programja, melyet ha végrehajtanak, Csonkamagyarország ismét nagy és boldog lesz. Nyomatékosan hangsúlyozzuk, hogy a pályamunkának rövidnek kell lenni. Ha valaki csupán rövid gondolatokat fűz egymásmellé, nem baj, mert a gondolat a fontos, nem a föltalálása. Jó előre figyelmeztetünk mindenkit arra, hogy hosszú lére bocsátott politikai beszédeket, vezércikkeket ne küldjenek, erre semmi szükségünk nincs. A kérdésre felelni nem nehéz: tudjuk, hogy az országot megcsonkították, pénzünk rossz, munkaalkalom alig van, adósságunk tengernyi. Mit kellene tehát tenni, hogy az ország kátyuba jutott szekerét kiemelhessük?

A beérkezett pályázatok közül a legjobbat ezer koronával jutalmazzuk.

Ezenkívül még három sikerült munkát egy-egy értékes könyvvel jutalmazunk.

2. Pályázat felnőttek számára:

Hogyan fokozható a kigazdák termelése?

A pályázónak rövid programmban kell kifejtenie, hogy melyek a legáltalánosabb és legszükségesebb föltételei a mezőgazdasági termelés fokozásának, különös tekintettel a kisbirtokosok gazdálkodási viszonyaira. A kérdés tehát az, hogy mik a teendők a többtermelés érdekében, mire kell a kigazdáknak törekedniök, hogy a terméseredményt s ezáltal a nemzeti jövedelmet szaporíthassák. A többtermelést szolgáló föladatokat lehetőleg pontokba kell foglalni, az egyes pontok megokolása egészen rövid lehet. Pályanyertes az lesz, aki olyan programot ad, amely a legjobban célravezetőnek ígérkezik és emellett gyakorlatilag is keresztülvihető.

A beérkezett pályázatok közül a legjobbat ezer koronával jutalmazzuk.

Ezenkívül még három sikerült munkát egy-egy kitűnő szakkönyvvel jutalmazunk, melyet a nyertesek tetszés szerint választhatnak.

3. Pályázat serdülő ifjak és leányok számára:

Miért örül a tavasznak?

A beérkezett pályázatok közül a legjobbat ezer koronával jutalmazzuk.

Ezenkívül még három sikerült dolgozatot egy-egy kitűnő könyvvel jutalmazunk.

4. Pályázat rejtvénykészítők számára:

1. Képrejtvény.

Az alábbi mondat készítenő el képrejtvényben:

«Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.»

2. Betűrejtvény, vagy szórejtvény.

Tetszésszerint választott mondatokat kell készíteni betű- vagy szórejtvényben.

A két rejtvénypályázatra beérkezett rejtvények tíz-tíz legjobbját egy-egy kitűnő regénnyel jutalmazzuk.

Ki pályázhat?

Valamennyi pályázatunkon résztvehet minden olvasónk, akár előfizetője lapunknak, akár példányonként vásárolja. Természetesen több pályázaton is résztvehet. Ha valaki több pályamunkát küld be, *mindegyiket külön-külön papirostra írja!* A rejtvényt se rajzoljuk arra a papirostra, ahol már egy másik pályamunka helyet foglal. A papiroznak csak az egyik oldalára szabad írni! Nem vesszük tekintetbe annak a munkáját, aki nem teljesíti a fentieket. A pályázat feltétele továbbá az, hogy minden pályázó az alább következő szelvényt pontosan és olvasható aláírással töltsse ki.

A szelvényt ki kell vágni a lapból és a pályamunkához mellékelni. Csak olyan pályamunkát fogadunk el, melyhez ez a szelvény mellékelve van.

A pályázatok beküldésének határideje 1922. évi május hó 15.

A pályázatokat a kitöltött szelvényvel együtt a Vasárnap szerkesztőségébe, Budapest, IV., Múzeum-körút 1. szám alá, kell küldeni.

A pályázatok eredményét 1922. évi július hó 1-én hirdetjük ki.

A Vasárnap
3. pályázata.

Szelvény.

Mellékelten küldöm a pályamunkámat. Résztveszek

a.....számú pályázaton.

(Ide kell írni a pályázat megfelelő számát. Ha valaki két pályázaton vesz részt, mindkettő számát írja be.)

1922. évi.....hó.....n.

Cím:.....(község).....(megye)

(olvasható, teljes névalírás)

(életkor).....(foglalkozás).....

NAGYOT HALLÓ?

Féligásban szenved? Kérjen prospektust. Fülben nem látható szabadalm. «Dobhártya-szerű hallócsőrő». Prospektust ingyen küld:

FARAGÓ JENŐ, BUDAPEST, VIII., Népszínház-utca tizenhat/V.

CSAK CSERÉBE...

ELBESZÉLÉS.

Irtó: Tárnai István.

Pénzeli András — felvidéki fogalmak szerint — nem is olyan régen még jómódú ember volt. Volt egy kis földcskéje, volt egy kis pénzcskéje és volt szép legény fia, akiben vala minden gyönyörű reménysége. Őbenne bízott, hogy a nagyon szaladni készülő földet megragasztja erős kezével s nem engedí kihúzni a párnát öreg feje alól.

Dehát közbejött a régi mondás, hogy ember tervez... A fiút elvitték katonának a nagy világégéskor. Két esztendő óta hírét se tudja. Azt se tudja, él-e, vagy régen a földnek férgei osztozkodnak rajta. A föld pedig, ahogy észrevette, hogy nem fiatal markok fogják a gyeplőt, megindult kényére s egy szép napon más gazdához állott. A föld után elment a kis ház, meg a nagy kert. Csak egy kis vityilló maradt a kert végiben, kicsi kamarával, ami még őt vallotta gazdájának. A többin a kovács lett az úr.

A harminc kvadrátos telek odahajlott a Hernádra. Derékig nőtt rajta az angol pernye, melyre tarka foltokat himezett napos helyen a margaret, árnyékban a csengetyűke. A partról hosszúbajszú szomorú füzek nézegették magokat a csendesen folydogáló habokban.

Mint a messi kolompászó, hangzott ide a műhely kalapács-zaja és összevegyült lágy harmoniává a füzek susogásával, amint a Hernád hullámai csókolgatták. Itt, távol a világtól üldögélt naphosszat Pénzeli András és nézte, nézegette hol a felhős eget, hol a futó vizet, hol a napsugárban táncoló aranyos legyeket. Mindennap ugyanaz s mégis minden percben más. Estefelé bement a kis kamrájába s ott nézte az ócska komót felett függő megnagyított képét rég elment fiának. Ezt a két helyet szerette. Csak ezeket tartotta meg, hogy legyen hol eltölteni a kis időt, ami még hátra van. Mert, hogy nem sok maradt már, azt tudta, érezte. Mire majd elfogy a pár garas, mit a földért, házért kapott, akkorra kifogy az olaj is a mécsből s ő szépen lefekszik az est csendjében, hogy csak odaát ébredjen fel a másvilágon.

Egy nap vette a botját s elbaljagott Beck Dolfihoz, ki kocsi-kendőstől Maggi kockáig mindent árult. Koporsót is. Itt kiválasztott egy szép feketére lakkozott koporsót meg is alkudott rája. Drágán adta Beck Dolfi, de mégis megvette, mert igen szemrevaló alkalmas portéka volt. Szerette volna a nevét is ráíratni aranyos betűkkel, de az meg épen sokat kóstált, hát el is maradt. Mert, hogy el ne feledjem, magának vette Pénzeli András a koporsót. Tulajdon saját számára. Beck Dolfi, mikor már kifizette, próbálta is lebeszélni róla, hogy minek az neki. Ilyen erős, egészséges, fiatal ember. Mert hiszen ötven év, még nem kor.

... Mintha a fia lenne ...

Attól élélhet mégegyszer annyit. Pénzeli András csak bölintott rá.

— Hagyja csak Dolfi. Jól van ez így. Legalább nem löknek úgy bele egy gödörbe, mint a veszett kutyát. Ha én nem veszem meg az utolsó kvártélyom, ugyan ki törődne velem?

— Ej, ej, András bácsi, hát a fia? Hiszen haza jöhet még.

— A fiam? Ő is szegény, ki tudja, hol porladozik. Ha ő itthon lenne, akkor igen, akkor csináltatna márványos főfát nekem, köbül. Meg be is kerítetté a síromat vasléckerítéssel. De hát magam vagyok. Nincs senkim.

Elindult hazafelé s még néhányszor maga elé motyogta:

— Magam vagyok. Nincsen senkim. Senkim.

Otthon betéttette a koporsót a kis szobába és szeretettel nézegette a komor ládát. Nem félt tőle. Megbarátkozott vele. Nem hallgatott az emberekre, akik babonásan intették.

— Nem jó, nem jó András bácsi a halállal tréfálni. Egyszer csak elgyün, ha nagyon hívogatják...

— A lenne jó. Csak már gyünne mentül hamarébb.

A komót aljában virágmagvakat lelt. Illatos violát, zsályát, peremist. Kivitte a kertbe, lekaszáltta egy rozsdás kaszával a búján növő fűvet s elvetette. Meg is öntözte langyos Hernád vízzel s leste, mikor dugják ki fejcskéküket a kis palánták. Egy hónapra rá már szépen nőttek s kettőre már sárgán virított a peremist, mámoritón illatozott a viola s a zsályá sötétkék farkait lengette a parti szellő. Most még jobban szerette ezt a helyet. Egy padot ácsolt össze s késő estig itt álmodozott. Úgyes kezekkel kifaragott egy fejfát is. Keresztalakra, mert pópista ember volt. A nevét azonban nem véste rá, mert írást nem ismert s nem akart senkit megkérni, hogy mintázza le a betűket. Majd csak megcsinálja valaki akkor, amikor kelleni fog.

Már zöldült a folyó szőke vize, őszi szint váltott a határ, mikor egy délben beállított hozzá tanyázni a kovács.

— Hallotta-e mán Pénzeli bácsi?

— Nem én. Aztán mit?

— A Takácsék keresztje mellett, az út mentén egy katonát találtak. Át vót a feje löve neki. Magát lötte meg nyilván, mer ott fekütt a levorver is.

— Katona vót?

— Az a Huszár.

— Mennyi idős?

— Vagy kéttucat éves. Talán annyi se.

— Épen, mint az én fiam.

— A csendőrök kikobozták. Meg is lették a notecát a zsebujben. Nőgrádba valósi. Írás is vót véle, hogy senkije nincsen. Csak egy lány vót a mindensége, ozt a másához ment el. Bizvást elbúsulta magát, ozt azért tette.

— Senkije sincsen...

— Ott fekszik a temetőben, a halottasházban. Fel fogják bontani, aztán elföldelik a temető árkába.

— A temető árkába?

— Nem is a szentelt földbe. Az ördögé annak a lelke, aki maga ellen emel fegyvert.

András bácsi nem szólt többet. Fölcihelődött s megindult a temető felé. A halottasház körül bábész csoport állongott. Gyerekek, asszonyok, pár öreg ember. Nagy hangon tárgyaltak az esetet. A kondás, aki meglelte a szegényt, már Isten tudja, hányadszor mondja el a dolgot. Pénzeli András benyitotta az ajtót. Deszka-asztalon feküdt a halott. Mellén fel volt nyitva a katonablúz. Szemébe csapzó haja nedves volt a felocsolástól. A halántékán veres szegélyű, pörkölt környékű kis lyuk sötétlett. Lassan szivárgott beőle a véres víz. A szeme zárva volt, az ajka kissé nyitva és mosolygott. Semmi ijesztő se volt az ábrázatában. Mintha csak aludnék. Mintha valami szép álma lenne. Pénzeli közelépett hozzá. Kisimította homlokából a belécsapzott haját. Olyan ismerős vonásai voltak. Mintha a fia lenne. Épen ilyen korú, ilyen ábrázatú. Ilyen mindég mosolygós ajkú volt az is. Csakhogy meg nem szólította, hogy édes fiam, de soká jöttél meg...

Kint egy vén asszony vitte a szót.

— Azt a. A gödörbe. Nem érdemel az ilyen mást. Csak nem is oda, ahol istenfélő, jámbor halottak várják a feltámadást. Oda a temető árkába.

Pénzeli András kifordult.

— Csak nem akarják a temető árkába temetni?!

— De oda ám! Csak odavaló a!

— Ezt a szép fiút? Hogy a kutyák kikaparják?

— Nem érdemel az mást.

— Hiszen ennek is volt anyja. Talán ezt is becézték, mint mi a mieinket. Hogy esnék az nekünk, ha a mieinket tennék a temető árkába?

Némelyek bólintottak, de a szapora szavú boszorkány olyan lármat csapott, hogy feltűztele vele a könnyen fordulókat.

— A mi fiaink nem vetemednek ilyesmire. Azok istenfélők. Azok itthon hálnak meg tisztességes ember módjára.

— De nagyon pártját fogja! De nagyon kedves neki az a sehonai, de nagyon szereti. Azt se tuggya, kinek mi je, ozt hogyan aggasztja. Vigye el hát magának, ha olyan kedves neki, mi oda adjuk szívesen.

— Hát el is viszem! — vetette fel fejét Pénzeli András. El is viszem. Eltemetem az én kertembe. Abba a földbe, amit magamnak szántam, abba a koporsóba, amit magamnak vettem.

A kovács tiltakozott.

— De az én udvaromon nem viszi át Pénzeli uram! Nem akarom, hogy átok jöjjön miatta a portámra.

— Átviszem a folyón. Az az Istené. Abban senki se parancsol.

— Úgy is tett. Kijárta, hogy a halottat ő temethesse el. Maga huzta oda egy kordén a koporsót a falu koldusával a Hernád partjára s úgy vitték fel az ő kertjéig csónakon a szomorú terhet. Még a nevét is ráíratta a koporsóra. Nem is alkudott az árán. Maga ásta meg a sírt is, ki is bélelte kései violával, még megmaradt permisssel. Úgy temette oda a maga helyére.

Mikor felhantolta a sírt, felnézett az égre. A két szeme könnyben állott, az ajka nem szólt, csak úgy némán fohász-kodott a magasban lakó, hatalmas Istenhez, kinek tudtával történik minden és akarata ellenére semmi se lehet.

— Hisz Te tudod, Uram, hogy nem magamért tettem. Nem is ingyen adtam, csak cserébe. Szakasztott a fiam egyetlen vonásig. Azt temettem el az ő képében és ha jól tettem vele, azért tettem, hogy adjál az én fiamnak is nyugodalmat, majd ha megkeresi a te akaratod az ő életének útján.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Eltemették Károly királyt.

IV. Károly királyt április 4-én temették el Funchalban. Ugyanazon a napon Budapesten Csernoch János hercegprimás ünnepélyes gyászmisét mondott a Mátyás-templomban, amelyen a kormány és a hivatalos élet fejei vettek részt. Az ország minden részén hasonlóan gyászmisét mondtak a király lelkiüdvéért. A belügyminiszter rendeletileg intézkedett, hogy 18-ig hivatalos gyász tartassék az országban. Az egész világ keresztény népe számtalan részvétáviratot küldött Zitához s csak Ausztria zárkózott el volt császáriának gyászolása elől. Az ántánt még nem határozott Zita volt királyné kéréséről, hogy elhagyhassa Funchalt. A királyné és gyermekei egyébként a körülményekhez képest jól érzik magukat, a gyermekek kigyógyultak betegségükből. Károly árvái jelenleg Miksa főherceg gondjaira vannak bízva, aki a család legidősebb férfitagja.

A kormányzó leányának esküvője. Horthy Miklós kormányzó leánya Paula és Fáy László az elmúlt hét keddjén tartották esküvőjüket a legnagyobb csendben s a legszűkebb családi körben. A fiatal párt Zadravec István tábori püspök eskette a királyi palota egyik kápolnává átalakított termében.

Magyarországot a miniszterelnök képviseli Genuában. Az ántánt által összehívott genuai értekezletet e héten nyitották meg. Az értekezletre meghívták Magyarország megbízottait is s ez az első eset, hogy az ántánt a zöld asztal mellé hívta Szovjetország képviselőit. Magyarországot Genuában Bethlen István gróf miniszterelnök és Teszky János volt pénzügyminiszter képviselik s kíséretükben több szakreferens volt. A miniszterelnök kíséretével az elmúlt hét péntekjén indult el Genuába. Az orosz megbízottak Németországon át utaztak Olaszország felé. Utjukban óriási biztonsági intézkedéseket tettek, jobban vigyáztak rájuk, mint régebben a cárra. A bolsevikok félnék egy esetleges merénylettől. A genuai értekezleten az európai helyzet rendezéséről fognak tárgyalni, a gazdasági, kereskedelmi és pénzügyi kérdések kerülnek megvitatásra. Magyarország nagy eredményeket az értekezletől aligha várhat.

Nem tudjuk teljesíteni az élőállatban reánk rótt jóvátételt. A magyar kormány március 30-án adta át választát a jóvátételi bizottságnak arra a jegyzékére, melyben Magyarországtól sürgős előlegként meghatározott mennyiségű élőállat kiszolgáltatását igényelte. A kormány a válaszjegyzékben utalt arra, hogy az igényelt állatok beszerzése csak készpénzfizetés ellenében történhetik. Az erre fordítandó közel egymillárd költség csak papírpénz kibocsátásával volna fedezhető. Az ország meglévő állatállománya elengedhetetlenül szükséges a mezőgazdasági termeléshez és így állatbehozatal válnék szükségessé a leadásia kerülő mennyiség pótlására. Mindez kétségtelenül újból rontaná a magyar korona értékét. Ily módon az igényelt állatállomány kiszolgáltatása végzetes következménnyel járna az egész magyar közgazdasági életre. Mindezek mérlegelése alapján a magyar kormány nincsen abban a helyzetben, hogy az állatállomány kiszolgáltatása iránt támasztott igény teljesítésének lehetőségét elismerje. Mindazonáltal a kormány vállalná a jóvátételi bizottság követeléseinek teljesítését abban az esetben, ha a szövetséges és társult hatalmak az országnak megfelelő kölcsönt bocsátának rendelkezésére.

Gramofontulajdonosok kérjék a legújabbban megjelent hanglemezek árjegyzékét Sternberg királyi udvari hangszergyár beszélőgép osztályától. (Budapest, Rákóczi-út 60.) Ingyen és bérmentve kapják meg.

Kötél, Zsineg, Zsák és PONYVA olcsón kapható Hauschild Albert legrégebbi kötélgyártó cégnél, Budapest, Károly-körút 15. sz. Alapított 1838. évben.

Képek a fővárosi pokolgépes merényletről.

Balról: A bombarobbanás által ütött nyílás a terem falán, kívülről nézve. — *Jobbról:* A robbanás által ütött nyílás a falon belülről nézve, a földön hever a fűtőtest, amely mögé a pokolgépet elrejtették.

Pokolgépes merénylet az Erzsébetvárosi Körben. Az elmúlt hét hétfő estéjén igen súlyos pokolgép-merényletet követtek el az Erzsébetvárosi Kör Dohány-utcai helyiségében. A kör szokásos esti pártvacsorájára készült, amelyre meghívták a demokrata és liberális párt vezetőit is. A pokolgép pontban félkilenc órakor robbant fel, amikor a vacsorának kezdődnie kellett volna, de a pártvezérek ekkor még nem voltak az elsőemeleti étteremben, hanem a földszinti előcsarnokban tartózkodtak. A merényletnek így is igen sok áldozata volt: hat ember meghalt s több mint harminc legnagyobb részét súlyosan megsebesült. A kör helyisége erősen megrongálódott. Az áldozatokat a mentők szállították el. A borzalmas merénylet ügyében a belügyminiszter azonnal a legerélyesebb vizsgálatot rendelte el. A rendőrség négyszáz detektívet és mintegy száz tisztviselőt mozgósított a merénylet tettesének kézrekerítésére, de ez eddig még nem járt sikerrel, mert a kihallgatott mintegy négyszáz tanú nem tudott olyan támpontot adni a rendőrség kezébe, melyből kiindulva a tetteseket sikerült volna elfogni. Lehetséges, hogy egy egész szervezet készítette elő a merényletet. Az áldozatokat pénteken temették el az izraelita temetőben. Koporsójuknál *Apponyi Albert* gróf is mondott beszédet. A kormány a tettesek nyomra vezetője részére ötvenezer korona jutalmat tűzött ki. A hozzátartozók több mint másfél millió koronát gyűjtöttek össze hasonló célra.

Háromezer szerbet csempészték Horgosra a határkiigazító bizottság megrögzésére. Az ántánt határmegállapító bizottsága, mely a jugoszláv határ kiigazítását végzi, a szinmagyar *Horgos* községbe érkezett, hogy ott szerezzen statisztikai adatokat a lakosság anyanyelvéről. Horgos község lakossága szinmagyar s erről a szerbek állandó félrevezetéséhez hozzászórt ántántbizottság is tudott. Annál nagyobb volt tehát a bizottság meglepetése, amikor Horgosra megérkezve, azt látta, hogy a horgosi állomáson háromezer szerb tüntet és háromezer szerb torokból hangzik a jól betanított zsvió (éljen) a bizottság üdvözléseképen. Az ántántbizottság a feltűnő esemény igazolására vizsgálatot rendeltek el ebben az ügyben és kiderült, hogy a szerbek az éj leple alatt háromezer főnyi szedett-vedett társaságot csempészték be Horgosra, hogy a bizottságot megtévesszék. A szerbeket zászlókkal és jelvényekkel látták el és betanították az ántántbizottság üdvözlésére.

Ugyanígy történt *Bajmok* községben. A lakosság körében már a végsőkig fokozódott az elkeseredettség, mert a szerbek megrögzésztő eljárása igen sok helyen sikerrel járt.

Júniusban lesznek az adókiivetések. A kormány rendelete értelmében megkezdődtek az adókiivetések előmunkálatai. Az összeírás folyamán kiválasztják azokat az adózókat, akik jövedelmi adót és vagyonadót tartoznak fizetni. Ebből a célból az összeíró bizottságok minden kerületben megalakultak és most az összes kerületekben zárt ajtók mögött folyik a kerületekhez tartozó polgárság vagyonának a felbecsülése. Az összeírás munkálata körülbelül hat hétig fog tartani és ezek után hozzák meg az elsőfokú határozatokat. A központi adófelügyelőség számítása szerint ebben az esztendőben az adókiivetések június elején fognak megkezdődni.

160 korona a dohánymág. A magyar királyi Dohányjövédéki Központ igazgatósága közli, hogy a dohánytermelés jövedelmezőbbé tétele végett a termelt dohánymág átvételi árát az eddigi 80 korona helyett 160 koronában állapította meg.

A «Hangya» szövetkezetek hatalmas pénzügyi akciója. A «Hangya» Központ legutolsó rendes közgyűlésén említés történt azokról a sorozatosan megismétlődő ellenséges támadásokról, melyek alaptalansága nyilvánvaló s amelyek mindig inkább használnak, mint ártanak a «Hangya» szövetkezeteknek. A támadásoknak köszönhető, hogy úgy a «Hangya» Központ, mint a vidéki szövetkezetek alaptökeje jelentékenyen emelkedett s ugyancsak ezeknek a támadásoknak tudható be az is, hogy a vidéki szövetkezetek képviselőiben megjelent sok száz kiküldött egyhangú határozottsággal és lelkesedéssel határozta el a szövetkezeti üzletrésztöke nagyarányú emelését. E határozat következtében mozgalom indult meg minden községben a szövetkezetek megerősítése és függetlenítése érdekében és igen sok helyen néhány nap alatt a szövetkezet üzletrésztökeje megháromszorozódott. Az előjelekből ítélve, a szövetkezetek alaptökeje a jövő évi jubiláris közgyűlésig sokszorososan meg fog hatványozódni s a «Hangya» központ alaptökeje is sok száz millióval fog emelkedni. Ezer koronás «Hangya» központi üzletrészt minden szövetkezeti tag jegyezhet korlátlan mennyiségben, de jegyeznie kell azonkívül minden tagnak saját falujabeli üzletrészt is, hogy a szövetkezet teljesítőképessége kifogástalan legyen. Aki biztos helyen akarja elhelyezni megtakarított pénzét, forduljon egyenesen a «Hangya» Központához (IX. Közraktár-utca 34. sz.). Itt folyószámlabetétek is elhelyezhetők, melyek bármikor rendelkezésükre állanak az illető feleknek.

— Gandhi, a hindu felkelők vezére.

Az indiai lázadóknak, akik föl akarják szabadítani tartományukat az angol járom alól, Karamchandi *Gandhi* a vezérük. Különös ember ez. Telítve van a keleti ember csodálatos vakbuzgóságával, nem is embernek, félistennek tekintik őt a hinduk, imádással határos tisztelettel beszélnek róla. Az angolok sokáig tétováztak, mielőtt rászánták volna magukat, de végül mégis csak letartóztatták a rebellis indusok vezérét. Híveinek a száma és elszántsága azonban csak növekedett bebörtönzése után.

Az OMGE dohánytermelési szakbizottságának ülése. Az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* dohánytermelési szakbizottsága, amely az ország dohánytermelőinek érdekeit képviseli, *Dessewffy Aurél* gróf elnöklete alatt ülést tartott. *Fabricsius* Andre gazdasági tanácsos, a bizottság előadója, ismertette a dohánytermelők helyzetét, sérelmeit. Magyarországon harmincötezer holdon termelnek dohányt, azonban a dohánytermelés a mai beváltási árak mellett nem jövedelmező. A gazdák óhaja az, hogy a *kincstár a dohány árát a mindenkori búzaár arányában állapítsa meg.* A gazdák óhaja az is, hogy az úgynevezett prémium ne körzetenként, hanem *egyedenként* állapítsák meg. A jövőben a dohánykertészképzésre is nagyobb gondot kell fordítani. A bizottság elhatározta, hogy a dohánytermelő gazdák panaszait és kérelmét az OMGE elnöksége útján fogja a kormány illetékes tényezőjéhez juttatni.

Mentsük meg az elveszett milliókat. Abban a nagy és nyomasztó gazdasági válságban, mely hazánkra nehezedik, csak úgy tudjuk helyünket megállni, csak akkor tudjuk hazánk fennállását és újbóli felvirágzását biztosítani, ha drága magyar földünknek minden értékét felhasználjuk. A földművelésügyi kormány minden lehetőt elkövet, hogy az eddig elveszett sok milliós értékeket a jövőben okosan felhasználjuk. — Ennek az akciónak következtében sikerült a múlt évben 120 vagon magyar gyógynövényt exportálni. Ma már sok vidéken, ahol eddig senki sem törődött a gyógynövények begyűjtésével és beváltásával, számosan foglalkoznak nemcsak gyűjtéssel, hanem gyógynövények termelésével is. Akik a gyógynövények gyűjtésével, beváltásával és termelésével kívánnak foglalkozni, forduljanak a «Pantodrog» Magyar Gyógynövény r.-t. hoz, Budapest, Baross-utca 13., amely vállalat a szövetkezetek alapítása és ahol a szükséges felvilágosítást készséggel megadják.

Éhes patkányok özöne menekül a szovjetből. Egyik legnagyobb

orosz ujság, a *Novoje Vremja* arról hoz tudósítást legutóbbi számában, hogy a szovjeturalom alatt álló területekről óriási tömegekben indultak meg a patkányok délnyugati irányba. Utközben a hó alól kirágják az őszi vetéseket, felfalják a magtárak készleteit, sőt az útjukba eső falvak aprómarháit is elpusztítják. A hatóságok most mérges gázokkal igyekeznek védekezni a szörnyű vendégek ellen.

Folyadékban föloldott napsugárral gyógyított. A *párisi* rendőrségre különös följelentés érkezett. A főváros melletti Auteuilban van egy ember, aki azt állítja, hogy föl tudja fogni és összegyűjteni a napsugár erejét, amelyet valami folyadékba sűrít és gyógyszerként árusítja. A rendőrség detektívet és egy orvost küldött ki az állítólagos fölhasználóhoz. A tudós házfödéléről magas fémpózná, afféle villámhárító nyúlik ki. A «napsugárfogó». A rúdról két rézsodrony egy hordóba vezetett, mely színültig tele volt kékes, sötét-színű folyadékkal.

— Ime a találmányom — magyarázta a rendőrségi embereknek a fölhasználó, egy őszbecsavarodott emberke. Sokáig tartózkodtam Afrikában és azon a verőfényes vidéken jutott eszembe, hátha kihasználhatnám a napfényben rejlő erőt. Sikerült is. Ez a folyadék gyógyító erejű. Főként tüdővész elleni szer. Gyógyító ereje csodával határos. Szegény ember ingyen meríthet a hordóból, a többi páciensem tehetsége szerint fizet.

A rendőrségi hivatalnokokat mégsem hatotta meg a csodász. A «tudós» kuruzslás miatt a törvényszék elé került.

Földevők. Az Oroszországból érkező háborzongató táviratok gyakran megemlítik, hogy a halálra csigázott fausiak más híjján földdel próbálják csillapítani éhségüket. De vannak emberek, — írja a *Temps* című nagy francia ujság orvos munkatársa, — akiket nem az éhség borzalmas kínjai hajtottak földevésre. Néhány év előtt egy francia embertan-tudós megállapította néhány őskori emberi csontváz fogazatáról, hogy földet szoktak volt enni. Sőt még manapság a földteke szinte valamennyi részén találhatók földdevő emberek, az ilyenek rendszerint a legvisszamaradottabb néptörzsekből valók, szokásaikban közeli rokonok a kőkori emberhez. Am Európában is főként azelőtt nem egyszer előfordult a földevés. Ha éhség volt, földet keverték a lisztbe, hogy több legyen és úgy gyúrták meg mint napjainkban Délafrika és Kína nyomorult lakói teszik. Vegyészek már megállapították, hogy a földben csakugyan van némi táplálóerő, földtől ugyan nem lakik jól az ember, de nem is ártalmas az egészségre. A hajdani orvosok egyenesen gyógyszerül rendelték. Sok embert azonban beteges hajlama hajt földevésre. Némely országban «csemege» gyanánt eszik a földet. Jávában, Szumatrában például, amelynek lakói egyáltalában nem állanak a műveltség legelső fokán, megcukrozzák és tésztavá gyúrák, kisütik a földet s élnek-halnak a különös «süteményért». A kínaiak kedvelt elede, a fecskéfészek, nem egyéb fecskéürülékkel kevert agyagnál, mégis csak a tehetősebbek engedhetnek meg maguknak ilyen ebédutáni «inyencséget».

Kép a pokolgéppusztításáról. — Romhalmaz a robbanás után.

Tréfák.

Nem kell neki nemesség!

A csabai Hangya bolt mellett a harmadik szomszéd a Lévi Salamon fűszer- és vegyeskereskedése. De amióta megnyílt a szövetkezet, a Lévi-nek nem sok dolga akad.

Mihály András bíró uram naponta, hazamenet elhalad a Salamon kereskedése előtt, aztán meg-meg szólítja a búsuló izraelitát. Hol vigasztalja, hol keseríti. Utóbb is megáll Salamonék előtt s a boltajtóban resteskedő kereskedőt megkérdezi:

— Miért nem dolgozol Salamon? Hiszen tudod, hogy a munka nemesít?

— *Nem akharok nemes lenni! Én demokráthá vagyok!...*

Nikotin Anti.

Az orvos megvizsgálja a lábbadozó beteget. Már javul. Étvágya is van.

— No, János bácsi most elszívhat naponta három szivart. Több orvosságot nem rendelék.

Harmadik nap újra eljön az orvos.

— Nos? Hogy vagyunk az étvággyal?

— Megvónánk, megvónánk...

— Hát a három szivarral?...

— Tisztolt doktor ur, nem volna elég nekem csak kettő?...

— Miért János bácsi?

— Merthogy attól csak kétszer hánynék napjába s nem háromszor...

— János bácsi nem dohányos?

Hogyan születik a harang az „Ecclesia“ Harangműveknél?

A harangokat az öntőmedencében formálják. Először a magot építik meg téglából, melyre agyagot kennek és azt az első sablonnal pontosan formázzák, majd az építmény alá tüzet gyújtva ezt kiszáritják.

(Folytatása a következő számunkban.)

— Igenis, hogy Nikotin Antista vagyok.

— Antinikotinista! — igazítja helyre az orvos úr.

— *Az már mindegy, az Antiját a világnak, csak móg ne hánytasson többet a szivarokkal...*

Haragos pincér...

Az éhes ember nemigen lehet jókedvű. Ha az asztalhoz ül, mindjárt enni szeretne. A kiszolgáló pincérnek nyelni kell a

siettető szavakat, még ha gorombák is. De a haragos, hirtelen lobbanékony Miska pincér nem bírta szólnélkül. Ott a nyitott konyhaajtóba kezdett kiabálni, hogy értsenek belőle a vendégek is, a szakácsné is:

— Ne késlekedjen Mari néni!... Sietni-sietni!... Mit piszkálja a törvénybíró ur *marhanyelvét!* elég puha már! Mi van a direktor

ur *májával?* csak nem égeti össze!... Hát az ügyvéd ur *veséjét* talán a fene eszi?... Pirítsa gyorsabban a tanár ur *dísznőfülét*, mert mindjárt itt hagyom az egész bagázst!...

A kecske is jóllakjon, a káposzta is megmaradjon.

1850. táján indult meg a mozgalom Oroszországban a jobbágyság fölszabadításáért. Forradalmi idők voltak azok is, izgatott hangulat uralkodott az egész országban. Eredeti egykori följegyzés birtokába jutott az egyik német ujság. A följegyzés két jobbágy ellesett párbeszédét örökíti meg:

— Hát fölszabadulunk? — mondja az egyik jobbágy.

— Föl bizony! — feleli a másik.

— Mondd csak, hogyan? — kérdi az első.

— Biz' én nem t'om.

— Másként nem megy: agyon kell ütni az uraságainkat!

— Ammondó vónék én is.

Az első jobbágy megvakargatta a fejét:

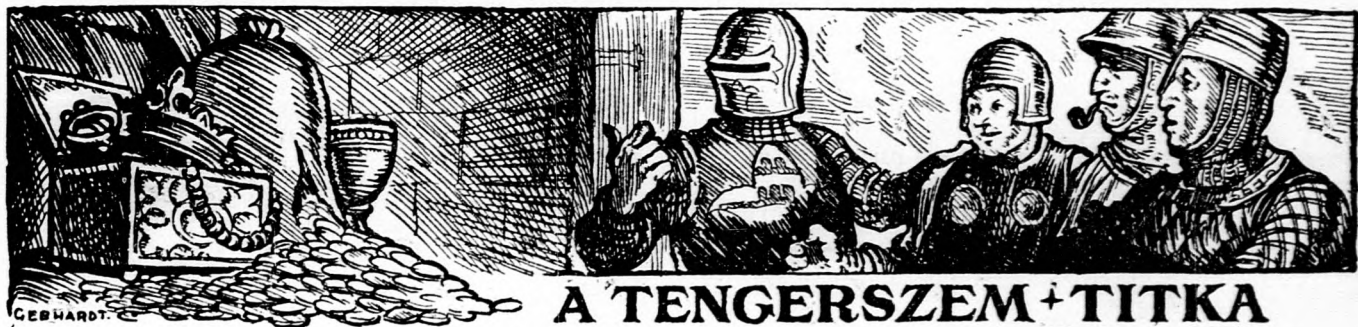
— Az ám, csak hogy az én uraságom jóraló, derék uraság...

— Biz' az enyém is igen jószívű.

— Tudod mit, pajtás, eszembe jutott valami, ide hallgass. *Majd te az enyémet, én meg a te uraságodat ütöm agyon!*

— Így egészen jó lesz — hagyta helybe a másik. — Föl is szabadulok, a lelkiismeretem is nyugodt marad, okos ember vagy te, pajtás.

Csonkamagyarország — nem ország,
Égész Magyarország — mennyország

A TENGERSZEM + TITKA

írta: Malonyay János

(12. folytatás.)

VII. FEJEZET.

Mielőtt a katonaság megérkezett volna...

Igen, egy macska térítette észhez a társaságot, mely kibukdácsolva az elátkozott vár ablakán, még mindig mint egy álomban szorongott a tutajokon. A józanító nap is kezdett hatni. Elvégre nem gyerekek. Meglett, tanult emberek voltak a vár föl kutatására indult társaság tagjai, nagyobb-részt férfiak, bizony kezdtek restelni a dolgot.

Megindult a tanácskozás a tutajokon. Mindenki okosabb akart lenni a másíknál.

— Közönséges csalók!... Képtelenség, elgondolni is!... Lóvá tettek, fölültek bennünket!... De ugyan kik lehetnek? ... És az a rémséges hang?! — hallatszott össze-vissza.

Ekkor valaki hangosan elnevette magát:

— Odanézni, oda, ott az egyik ablakpárkányán!... A rém!...

Valamennyi szem-pár a mutatott ablakra meredt.

Torzomborz, ezer irányba meredező szőrű macska kuporgott az ablakpárkányon. Szájából habos, véres nyál csurgott. Az állat teste görcsösen vonaglott, majd mint a megpöckölt rugó: kipattant az ablakból, bele a tóba. Egy csobbanás, azzal vége.

— Lucia angoramacskája!... Hogyan került a várba?... Megvezett!...

Az előbbi ijedtség hangos nevetésbe olvadt föl. Hanem, ha így áll a helyzet, akkor vissza a várba, a grófkisasszonyt ki kell szabadítani a kalandorok karmai közül. Ajánlatos táviratozni karhatalomért is, tanácsolták a jelenlévő hölgyek. Ki tudja, mire képesek azok a toronyszobába szorult gonosztevők, még megölik Luciát!

A londoni lap tudósítója már rég partra evezett, sietett leadni a sok port föl kavaró tudósítását. Mit tegyenek? Partra menesztettek utána valakit, nem árt, kérjen csak karhatalmi segítséget Selkirkbe. Chesterfield báró sem volt rest: néhány fiatalabb társával elhatározta, hogy saját erejükből kimentik a várból a grófkisasszonyt. Már-már fölkapaszkodtak az ablakhoz, — ám erre nem volt szükség. Az ablakban megjelent az egyik vértés vitéz és intett:

— Nem kell félni! Harald elhagyja a várat.

Es az ablakban csakugyan megjelent az állítólagos fejedelem s a vállára támaszkodva Lucia. Kissé még sápadt, rendetlen, de mosolyogva intett:

— Haza megyünk a kastélyba, Harald fejedelmet illően meg akarom vendégszolgálni. Harald fejedelmet!... Hát mégis?

A grófkisasszonyt közrefogták a vitézek és lekapaszkodtak vele a tutajra. Mindenki köréjük nyomult.

— Ijedtség volt minden bajom, — mesélte nevetve Lucia. — Amikor beugrottam az ablakon, valami puha, vonagló anyagra léptem. Megcsúsztam, elvesztettem egyensúlyomat és lezuhantam. Nagyon megrándult a bokám, az éles fájdalomtól elveszítettem eszméletemet. Nem tudom, meddig feküdtem így a nyirkos sötétségben. Egyszerre zajra, lármára ébredtem. A bokám borzasztóan sajgott, de én összeszedtem minden erőmet és hosszú tapogatózás árán följutottam a csigalépcsőig. Kimondhatatlanul féltem. Akármerre léptem: két izzó fénypont követett, láthatatlan szörnyeteg settenkedett nyomomban és kiállhatatlanul sziszegett, fujt. Azt hittem, megbolondulok az irtózáttól. Képzeltetik. A csigalépcső tövében újabb rémület. Nem tudtam mire vélni a leszűrődő röites fényt. Ugyancsak száználmas lehettem, amikor beván-szorogtam, igaz-e, kedves rokon? — szólt igen bizalmasan és Haraldhoz intézve szavát.

A grófkisasszony nyilván még nem volt tisztában a helyzettel, úgy lát-szik őt is fölültek a kalandorok. Betti kisasszony nem késett a fölvilágosítás-sal, rákiáltott a vitézekre:

— Mit Harald fejedelem?!... Miféle «kedves rokon»?... Csalók vagytok, hitvány betörők, ti irtátok a levelet!

Lucia mindenki nagy elcsodálkozására védelmébe vette a vitézeket:

— Hogyan írhatták volna, amikor aludtak?...

— Szerencsétlen gyermek, — folytatta izgatottan Betti kisasszony. — Hát még nem eszméltél rá, hogy bolonddá tartanak bennünket. A rémséges hang a sötétségben, tudod mi az?

Betti kisasszony örült, bosszankodott is. Örült, hogy Luciának nem történt baja, bosszantotta a szégyen, ami nem régiben érte, de kiváltképpen föl paprikázta Lucia ért-hetetlen jóhiszeműsége és a «vitézek» szemtelen föllépése.

A rémséges hang említésére a legmarkosabb vitéz el-sápadt, igen elfogódott lett, a tutajról szinte hogy bele-billent a vízbe. Betti kisasszony sasszeme ezt azonnal észrevette.

— Úgy-e, nem tudjátok?... Saját macskádé, a Kittyé!

— Kitty a várban!... Velem jött és én nem vettem észre, — csodálkozott el szívből a grófkisasszony. — Hát erre a szegény állatra léptem én, amikor bekúsztam az ablakon?...

... megjelent az állítólagos fejedelem s a vállára támaszkodva Lucia...

Látható megkönnyebbedés ült a vitézek arcára. Helyzetük azonban fenyegető lett. Szorosan körülfogták őket. — Ti is úgy lopakodtatok a várba! Persze, a kincsekért! Csendőrkézre vetlök!

Egy kemény kéz megmarkolta Harald vállát. Am ujjabb elképedés sora következett. A grófkisasszony még inkább a szorongatott vitézek pártjára állt:

— Tévedtek. Hogy volnának kalandorok, az én őszám és a csatlósai?... Kövessetek!... (FOLYTATJUK.)

Olvasóinkhoz!

A „**Vasárnap**“ képes hetilap fáradságot nem kimélve küzdött és küzd a kisgazda-, földműves- és kisiparos társadalom érdekeiért, valamint önzetlen és odaadó munkát fejt ki, csak hogy a kisgazda-, földműves- és kisiparos társadalom tagjainak boldogulását elősegítse. — Ennek a célnak eléréséért még az anyagi áldozatoktól sem riadt vissza s magára vette a folytonosan növekedő drágaság okozta terheket.

Most már azonban a folyton emelkedő papírárak, előállítási költségek olyan súllyal nehezdednek reánk s olyan terheket jelentenek, hogy kénytelenek vagyunk annak legalább egy csekély részét olvasóinkra hárítani.

Ezért kényszerítve vagyunk lapunk árát felemelni, mi nek következőben

1922. április 15-től lapunk példányonkénti ára 5 korona, előfizetési díja pedig

negyedévre	50 K
félévre	95 K
egész évre	180 K

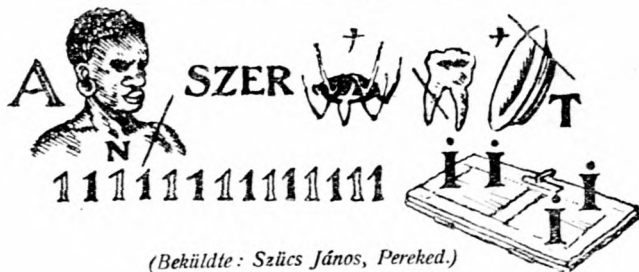
Reméljük, hogy olvasóink és előfizetőink méltányolni fogják eddigi odaadó munkásságukat és áldozatkészségüket, s nemcsak hogy megmaradnak továbbra is a „**Vasárnap**“ olvasó táborában, hanem még előfizetőket is toboroznak részére.

Felkérjük azon előfizetőinket, kiknek előfizetése április 15-én lejár, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

A „Vasárnap“ kiadóhivatala
Budapest, IV., Múzeum-körút 1. V. em.

Főszerkesztő: **Meskó Pál.** Felelős szerkesztő: **Héjj Imre dr.**
Főmunkatárs: **Buday Barna.** Felelős kiadó: **Meskó Pál.**

Rejtvények.

(Beküldte: Szűcs János, Pereked.)

1. Betűrejtvény.

(Beküldte: Ritecz János, Gyékényes.)

2. Betűrejtvény.

(Beküldte: Faté. Kató, Szentbékálya.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 19-ik számunkban közöljük.

A 13. számban közölt betűrejtvények helyes megfejtése:

1. Betűrejtvény: Nagy barátságunk harag van a végén.

2. Betűrejtvény: Milliók a hó alatt.

Megfejtették: Fábán N. Kálmán, Sárosi János, Szabó Péter, Mrávik János, Baricsa László, Németh István, Kolozsi Gyula, Takách Rezső, Szintai Juliska, Oszlász György, Szűcs László, Nagy Ferenc, Spisák János, Sipos Henrikné, Király Lajos, Buckó Béla, Buckó Ferenc, Fehér Imre, Szabó Kékes Antal, ifj. Dorbach Miklós, Czavar Emil, Boros Mihály, Mile József, Ősműves Annuska, Csóti István, Bede József, Berki Ignác, Somogyi Kálmán, ifj. Boján Imre, Zsolczay Mihály, Veres János, Rozlozsnik János, ifj. Simon István, ifj. Boján József, Farkas Irén, Raffai Annus, Baráth Miklós, Vidovenez János, Kíndt István, Ságer János.

Jutalomkönyvet nyertek: **Czavar Emil (Pitvaros)**, **Kőműves Annuska (Lesencenémefalu)**, **Csóti István (Csanádapáca)**, **Bede József (Törökszentmiklós)**, **Mravik János (Szarvas)**, **Somogyi Kálmán (Nádasd)**, **Ifj. Boján Imre (Kunmadaras)**, **Zsolczay Mihály (Poroszló)**, **Raffai Annus (Kisláng)**, **Szintai Juliska (Madocsa)**.

A 14. számban megjelent rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő heti számunkban közöljük.

Minden öntudatos keresztény tagja a

„PANNONIA“-NAK.

„PANNONIA“ KERESZTÉNY FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET a főváros legolcsóbb bevásárlási helye.

Főüzlet: Múzeum-körút 41. 25 fióküzlet.

Jegyezzen mindenki legalább 2 drb 50 koronás üzletrészt, mely 5% kamatot jövedelmez. Bevásárlás után visszatérítés jár.

Szigeti Lajos utóda

Héjj Imre

szijgyártó, nyerges és bőröndös

Budapest, VIII., Múzeum-körút 10.

Kocsizó és gazdasági lószerszámok, nyergesek, istállófőlszerelesek, lópokrócsok stb. bő raktára.

Kérjen árajánlatot!

Vörösréz pálinkafőző- és mosóüstök,

központi és mezőgazdasági szeszlozde berendezés. Dupla üstök, álló és buktatók. Vízmelgítő minden formában.

GÓDRA ÉS ÉBER rézműves üzeme Budapest, IX., Gróf Haller-u. 4. sz. Telefon: József 50-12.

KERÉKPÁROK,

varrógépek, legnagyobb választékban k a p h a t ó k

Klein, Magdolna-u. 42.

Permetezőgépek

vörösrézből

valamint alkat.észek és pincegazdasági felszerelések legolcsóbban k a p h a t ó k

NAGY IGNÁC cégnél

Budapest, VII., Károly-körút 9.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsíros-bőrből a legjutányosabb napi áron szerezhetők be a

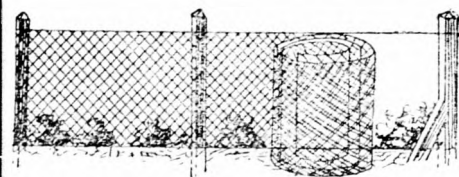
„HANGYA“ CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

Tehénbőr-csizmák, boxcsizmák, munkáscipők nagy választékban.

SZŐLŐPERMETEZŐK

aranyéremmel kitüntetve szab. Balaton és Vermorel rendszerű, úgy-szintén Columbus pálinkafőző és mosóüstök vörösrézből. Rézgálic, raffia, rézkénpor, stb. legolcsóbb gyári áron beszerezhető Szontagh Pál, rézárúgyár, Budapest, IX., Üllői út 19. szám.

DRÓTKERITÉS

háztartási szita, rosta legjobb kivitelben és legolcsóbban **RENNER és HAMVAI** sodronyfonat-, kerítés- és szitaárú készítőknél BUDAPEST, VIII., KÖZTEMETŐ-ÚT 3. SZ.
□ (Keleti pályaudvarral szemben.) □

Vörösréz pálinkafőző-üstök

és vörösréz mosó-üstök rak-táron mindenféle kivitelben **Máthé András** rézmű-árúgyár Ujpest, Károly-utca 11. sz.

FOGAK

legszebb és leg-tartósabb

10 évi írásbeli jótállással. — Amerikai műfog 100 K, aranykorona 1000 K-tól, fogtömés 100 K-tól, javítás 80 K-tól, fogtisztítás 50 K, foghuzás 40 K. Vidékieknek 1-2 nap alatt. **FENYVESI JENŐ** fogászati műterme, Buda-pest, VII., Thököly-út 6. (Sárokház.) A keleti pályaudvar indulási oldalával szemben.

Vetőmagnemesítő

és Értékesítő R.-T.

Budapest, V., Mérleg-utca 3. sz.

Telefon: 128-35 és 73-73.

Vezérigazgató: **SZÉKÁCS ELEMÉR.**

Távíratcím: N e m e s m a g.

Eredeti

nemesített Székács-féle

zabok, tavaszi takarmány- és sörárpák, bokorbab, mohar, vérköles, aransárga, koránérő, lófogú F. tengerivető-magvak előjegyezhetők és megrendelhetők a

Vetőmagnemesítő és Értékesítő R.-T.-nál.

Megbízható jó minőségű árút

a legelőnyösebb árban

vásárolhatnak a tagok a

„HANGYA“

vidéki szövetkezeteiben.

Kaphatók:

vászon, karton, kanavász, zephir, szövet, kész férfi és női ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabókellékek, cipő, csizma, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konfekció-, cipő- és díszműárúk.

KERÉKPÁROKAT

ujakat, megrendelés szerint készíti összes alkatrészeket, gummitraktáron tart és varrógépek javítását jutányos árban vállalja

SZŐCS JÁNOS

Budapest, VIII. ker., Baross-utca 17. sz.

Tavaszi építkezéshez szükséges anyagot:
cserép, téglá, mész, cement, palafedő

legolcsóbb napi áron.

Állandóan raktáron nagy választékban különféle

konyha- és szobabutor

„HANGYA“ építkezési anyagosztály,

Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

Teljes **Malomberendezések**

hengerszékek
körjáratok
sziták

min-
denféle

malomgépek

és gépalkatrészek

azonnal raktárról szállíthatók.

„HANGYA“ GÉPOSZTÁLYA
Budapest, IX. ker., Közraktár-utca.

Legjobban az jár, aki az

„Uj Barázdá“-ban és a
„Vasárnap“-ban hirdet.

„HANGYA“ vetőmagosztálya, Budapest, IX., Közraktár-u. 34.

Legmagasabb napi áron **lóherét, lucernát, szösös-bükkönyt** Mintázott ajánlatok mennyiség és ár megjelöléssel kéretnek.
v á s á r o l : és egyéb gazdasági **vetőmagvakat.**

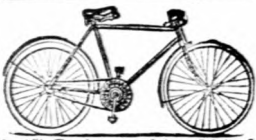

Original Grammophon beszélő-
gépek és művészhanglemezek
magyarországi képviselője:

STERNBERG
kir. udv. hangszergyár
Rákóczi-út 60. szám.

Friss tengeri hagyma

(Bolbus Scillae) patkány-
irtáshoz. Kilogrammja K 120.— Használati
utasítással.
STANDARD TÁRSASÁG LABORATÓRIUMA,
Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 30/a. szám.
Telefon: 82-74.

KERÉKPÁR
alkatrészeket, a létező
összes kerékpárokhoz
gummit nagyban
gyári árban szállítunk
LÁNG J. ÉS FIA
kerékpár nagykeres-
kedők Budapest, József-körút 41. Árjegyzék ingyen.

KERÉKPÁROK,

gummi, alkatrészek leg-
olcsóbban, belsőgummi
— 180.— korona. —
dícsadi Deák László
kerékpáraktár és gyártás
Bpest, VIII., Német-
u. 45. Árjegyzék ingyen.

Szakorvos rendelő vér- és nemi betegek
részére. Ezüst salvaran-oltás!
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

Gaal József
szilgyártó és nyerges
Budapest, VIII., Illés-u.

Műhely: I., Átlós-út 18. **13.**

Elsőrendű igás és parádés ló-
szerszámok, angol, női, vadász,
tisztai verseny-nyerges. Egy fontos-
tól kezdődő súlytól feljebb, minden
kivételben kapható és a raktáron
levőktől bármilyen eltérő kivételű
megrendeléseket elvállalok.

A 12 lóerős

Simmering

Kézimotoros-ek a legjobb segítőtársa a gazdának.

Szánt, vet, boronál, vontat, cséplőgépet,
darálót, szecs kavágót és más gépeket hajt.

Minden talajon nagyszerűen dolgozik s 10 órai munkaidő mellett 3—4
magyar holdat megszánt. Kezelése oly egyszerű, hogy azt bárki egy
nap alatt megtanulhatja. Ezzel a géppel a gazda nemcsak szántását
végezheti el gyorsan és tökéletesen, mert ekéi 20 cm. mélyre gyönyörű-
rűen, egyenletesen szántanak, hanem természet el is cséplheti, mert a
motor egy 900^m/m dob nagyságú cséplőszekrényt könnyű szerrel hajt.

A kezelőt betanítjuk.

Az üzemanyagot mindig jutányos áron szállítjuk.

DÉNES B. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
VI. ker., Vilmos császár-út 7. szám, III. emelet.
Városi mintaraktár: Budapest, VI., Vilmos császár-út 61.

HOL VÁSÁROLJON A MAGYAR GAZDA

HA

ingatlant venni vagy eladni
óhajt, forduljon bizalommal hoz-
zám; minden előleg nélkül, szo-
rosan a megállapított jutalékért
eléri a leggyorsabb lebonyolítást
Kiss Lajos, V., Lipót-körút 9.

LÓSZERSZÁM

saját készítésű kézimunka, leg-
jobb minőségben és legolcsóbban
kapható **KLAPKA JÁNOS** utóda
KURUCZ MIHÁLY Bpest,
VII., Rákóczi-út 34. az udvarban.

Ha bármilyen gazdasági
szakkönyvet v. szórakoz-
tató olvasni valót, regényt
stb. akar beszerezni, forduljon az
»Uj Barázda«
könyvosztályához,
Budapest, IV., Múzeum-körút 1.

MRAVKÓ JÓZSEF

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-körút 9. sz.
Elvállal: mindenféle fegyverjavítást,
átalakítást és felújítást.
Elad: elsőrangú gyártmányú golyós, sörétes,
ismétlő és automata vadászfegyve-
reket. pisztolyokat, revolvereket.
Legjobb minőségű
mindennemű golyós-, sörétestöltények, löszerek.

Ruházati

szükségletét

legelőnyösebben a
„HANGYA“
vidéki szövetkezeteiben
szerezheti be!

A Magyar Gazdák
Biztosító Intézete

a **Gazdák**
Biztosító
Szövetkezete

Igazgatóság: Budapest, Üllői-út 1.

Ekék, ekealkatrészek,
boronák, kapáló ekék, fűkaszálók,

marokrakó és kévekötő aratógépek,
lógereblyék, kézi-járgányosok,
motoros- és gőzcséplőkészletek,
szecs kavágók, répavágók, darálók,
morzsolók s minden egyéb gazda-
sági gép és szerszám a

„HANGYA“ mezőgazdasági
géposztályánál
szerezhetők be legjutányosabban.

Gőzcséplőgép

teljes garnitúra 6 lóerejű Hoffherr és
Schantz gyártmány, továbbá 2½—3 ló-
erejű szinte Hoffherr és Schantz gyár-
tmány, továbbá 4 lóerejű magánjáró,
szinte teljes garnitúra Hoffherr és Schantz
gyártmány kapható. Bővebb felvilágosí-
tással készséggel szolgálunk. — Cim:

KELLNER ANTAL és FIA
BUDAPEST, BERLINI-TÉR 4.